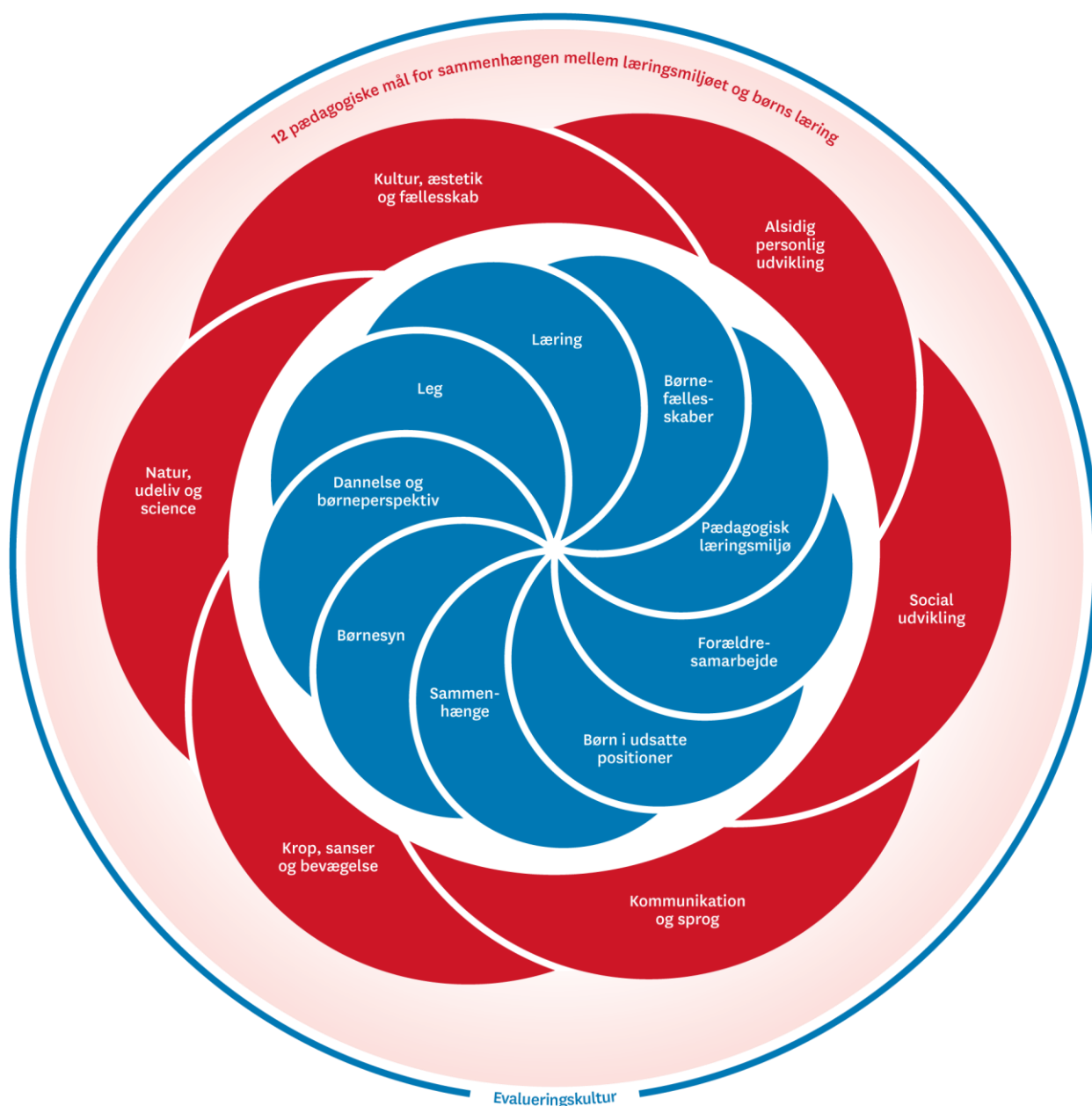

Pædagogisk læreplan for Sankt Petri Børnehus/Vor Frue 2023

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de

tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Hvem er vi?

Sankt Petri skoles børnehave/Børnehuset Vor Frue er en privat børnehave.

Vi er en børnehave som holder til i et gammelt hus i Sankt Peders Stræde 4, 1453 København K.

Vores åbningstider er dagligt fra kl. 7 til kl.17.

Tlf. 23371142 Mail: tbf@sanktpetriskole.dk

Børnehaven

Børnehuset er først og fremmest et fagprofessionelt og stabilt og solidt arbejdsfællesskab, hvor omdrejningspunktet er at skabe indholdsrige og fantastiske hverdage for børnegruppen. Nysgerrighed, humor, glæde og fagligrefleksion er i højsæde, og vores vigtigste opgave er at bidrage positivt og understøttende til barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi vægter den enkeltes plads i fællesskabet, relationerne, det levende ord igennem musik og sang, fortællinger, højtlesning og venskaberne imellem børnene,

Uderummet er vores primære læringsrum -det er her vores hverdag udspiller sig. Vi er optaget af naturen, årstiderne som er med til at omfavne en nærende børnehavedag.

Børnehaven har 26 børn, 4 pædagoger, 1 medhjælper. Vi er en tosprogede børnehave dansk/tysk, hvor begge sprog er tilstedeværende i dagligdagen, med afsæt i den danske pædagogik.

Vi har både børn fra lokalområdet, men også mange med tysk baggrund.

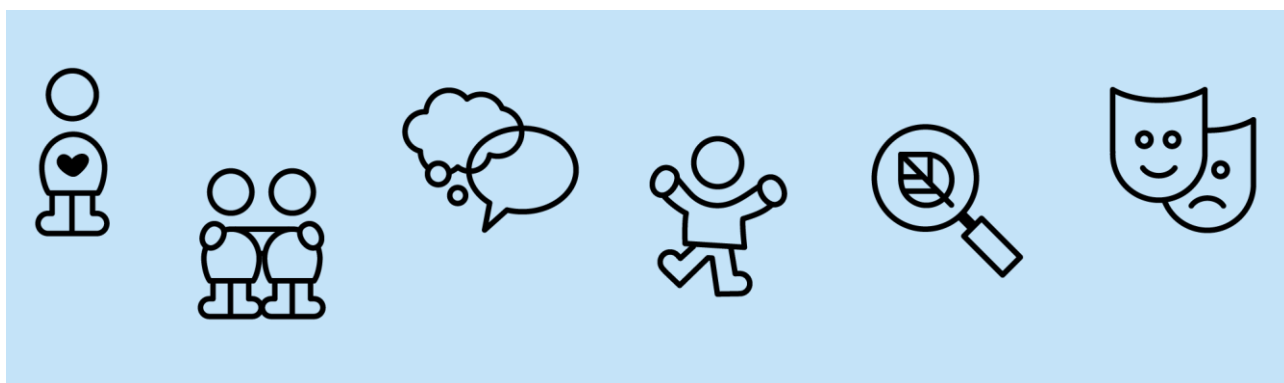
Hovedsproget i børnehaven er dansk, men vi er bevidste om at børnene har forskellige sproglig baggrund.

Derfor er der ansat personale som er tosproget, dansk/tysk.

Det er vigtigt at det enkelte barn kan blive hørt og set på sit modersmål, hvor vi tager udgangspunkt, i det sprog som både børn og voksne føler sig trygge i.

Vi arbejder og leger med sproget på en ligeværdig måde, og er åben og nysgerrige for at skabe et læringsmiljø, hvor begge sprog er til stede. Vi har en legende og undersøgende tilgang til begge sprog, bla. igennem sange, rim og remser og de finurligheder, der ligger i de forskellige sprog. Vi er bevidste om at sprog og kultur er et vigtigt dannelsesgrundlag for det enkelte menneske.

Vi organiserer os i små grupper, og udnytter, at vi har hele huset for sig selv indtil fritidshjemmet åbner. Det giver rig mulighed for fordybelse, og mulighed for at alle bliver set og hørt. Vores institution er beliggende tæt ved Nørreport, og det betyder, at vi hurtigt kan komme på tur, og udnytte byens muligheder. Selvom vi selv har en dejlig legeplads, så går vi ofte ud og leger på byen pladser. Børnehaven har et kreativt spor, og vægter at børnene har adgang til materialer og redskaber, som understøtter deres lyst til at være skabende. Dette vægtes både i inde og udemiljøet.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv. I børnehuset arbejder vi for, at børnene skal have reel medbestemmelse over deres eget liv, og det fælles børneliv der leves i børnehaven. Vi er optaget af at fremme børneinitierede leg, og ønsker at værne om deres initiativer, virkelyst og kreativitet. Det at være barn har en værdi i sig selv, og børnehaven og dets personale er ansat til, at danne den ramme og give den omsorg som gør det muligt, at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børn er

forskellige, udvikler sig i forskelligt tempo og kommer med forskellige baggrunde. I Børnehuset Vor Frue bliver alle børn mødt med omsorg, nærvær og anerkendelse. De mødes af tillidsfulde voksne, som vil understøtte det gode børneliv med en udfordrende og omsorgsfuld ramme, som tager udgangspunkt i børnene og deres bidrag i hverdagen.

Eksempel

En pige på 3,5 år havde taget en pakke med papir muffins forme med i børnehaven, og havde gemt dem i sin garderobe. Uden de voksne opdager noget, er der startet en kage-bager-leg i garderoben. Da den voksne opdager, hvad der er i gang, vælger denne i stedet for at flytte legen, at understøtte den, med at tilbyde andre materialer, som kunne gøre legen endnu mere skabende. I løbet af den næste time, er hele garderoben et virvar af papir i alle farver, lim og sakse. Garderoben er blevet til et krea-rum, som uden voksen indblanding, har dannet rammen for en leg på tværs af alder, med udfordringer til alle og i et fællesskab som bidrager til nye relationer.

Et eksempel som dette viser, at børn er kompetente på eget liv, og at man ved at følge deres initiativer og perspektiver, og understøtte disse, hjælper dem i deres udvikling og trivsel. Mange store begreber er i spil, så som medbestemmelse, læring, leg, børnefællesskab, inklusion. Børn er kompetente, når de får den rigtige omsorg og tryghed. Efterfølgende skulle der ryddes op, og dette var et nyt læringsrum med nye anskuelser i forhold til det brede læringssyn.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse handler om at forankre værdier og viden i egen personlighed, så dette kan blive en rettesnor til at orientere sig i en stor og ny verden. Set ud fra et børneperspektiv betyder dette, at vi i børnehaven skal inddrage børnene i dannelses- og demokratiske processer gennem hele deres børnehaveliv, så de får det bedst mulige udgangspunkt for at blive et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske.

I vores børnehaven er dannelsesbegrebet indtænkt i mange processer, små som store. Den anerkendende tilgang til konfliktløsning, er et udtryk for, at vi arbejder med det enkelte barns perspektiv, samtidig med, at vi øver os i kompromisser. Vi øver os på at lytte til de andre sammen med barnet, og hjælper børnene med at anerkende, at andre også har en mening.

For at give børnene mulighed for dannelse, arbejder vi ofte med en ramme. Det kan være den fysiske ramme, den pædagogiske ramme eller en kulturel ramme. Inden for hver af disse rammer lever

demokratiet og medbestemmelsen. Gennem de mange oplevelser, dannelses- og demokratiske processer er vores mål, at der lagres værdier og viden i børnene, så de på langt sigt oplever sig dannet.

I børnehaven er netop fællesskabet en af de største gaver til dannelsesbegrebet, og det forsøger vi at vise børnene ved at hylde deres valg med bl.a. turforslag, aktiviteter og meget mere. I selve processen gælder alle stemmer lige meget, og alle stemmer bliver hørt. Vi hjælper dem med at italesætte ideer og omformer dem i fællesskab til nogle fællesprojekter.

Leg

For børn har legen samme betydning for barnets udvikling, som vand har for at græsset gror. Legen har en værdi i sig selv. Legen er omdrejningspunktet for barnets sociale og personlige udvikling og fremmer børns fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

I børnehaven er legen omdrejningspunktet i børnenes hverdag, og det er gennem legen at børnene mærker sig selv og hinanden. Vi voksne lader os inspirere af den børneinitierede leg, og understøtter børnenes ideer og virkelyst. Ved at være tæt på børnenes lege, har vi som professionelle voksne mulighed for at guide og understøtte de børn, der har brug for det. Vi organiserer også voksenstyrede aktiviteter/lege. Det kan være lege som understøtter et særligt fokus, eller blot en leg som måske vil inspirere børnene til en ny retning. Det kan være lege som understøtter rytmik og bevægelse, sprog, fantasien, eller har en form for inkluderende effekt på udsatte børn i gruppen. Legen er grundlaget for alt udvikling af børns potentialer, og legen er nødvendig for at vokse og udvikle barnet gennem hele børnehavelivet.

Eksempel

5 store børnehavebørn med masser af energi, løber rundt inde i huset og fylder lidt for meget. Andre børns lege bliver forstyrret, og en af de voksne beslutter, at disse 5 børn skal ud på legepladsen og brænde lidt krudt af. Drengene er ikke helt enige med den voksne, men accepterer til sidst, tager overtøj på og trisser ud. Børnene leger videre, og efter et stykke tid er energiniveauet kommet lidt ned, og de begynder at organisere en lidt mere stille leg. De finder mælkekasser og opstiller dem som et bord og stole. Der dækkes bord og pyntes op, og til slut sidder de alle rundt om bordet. De kommer ind til en voksen og spørger, om de må spise ude på legepladsen til frokost. Efter fremvisning af deres flotte festbord, får de selvfølgelig lov til selv at sidde udenfor i efteråret og spise deres madpakker.

Her ser vi en gruppe børn, som samarbejder gennem legen. De udvikler deres evne til at kommunikere, organisere, forhandle, konstruere, samarbejde og bekræfter at et fællesskab/sociale relationer er rart.

Legen får stor anerkendelse, da den voksne giver børnene lov til at spise alene på legepladsen. Tænk dig, den voksne kunne også se, at legen var god og gav værdi. Anerkendelsen af legen styrker også børnenes selvværd. Den tillid den voksne giver børnene i dette tilfælde, er noget børnene vokser af. Den voksne tror på, at børnene, som skal starte i skole til næste år, kan klare dette, og er medvirkende til, at de får mod og selvtillid.

Læring

I børnehaven skal begrebet Læring, forstås som en dynamisk proces, hvor mange aspekter spiller sammen, og danner en bred forståelse af begrebet læring. Læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse skal fremmes gennem gode læringsmiljøer. Hverdagen i Børnehuset Vor Frue er opdelt i mange rutiner og overgange, og vi ser alle disse som potentielle læringsrum. Nogle læringsrum kræver mere nærvær fra de voksne end andre, og de voksne i børnehaverne arbejder på, at støtte lige præcis det enkelte barn eller gruppe i, at opleve sig selv kompetent i forhold til at mestre det læringspotentiale, som de står overfor. Nogle gange kræver det, at den voksne er stille på sidelinjen, andre gange skal den voksne gå forrest og vise vejen, inspirere og tage en form for lederskab. Nogle gange skal man få børnene til at undres og stille spørgsmål, og andre gange stiller man selv spørgsmål til det de laver. Det er vigtigt for personalet, at de bruger børnenes leg, som pejlemærke for et læringspotentiale og et kommende læringsrum. Hvad er børnene optaget af, og hvordan kan denne nysgerrighed omsættes til læring.

Eksempel

En dreng på 4 år er startet i børnehaven. Han går med en voksen i hånden, og er lidt utryk ved det hele. Det er sensommer, og der er masse kastanjer på legepladsen. Den voksne foreslår den leg, hvor de samler kastanjer til kastanjedyr. De finder mange, og andre børn bliver nysgerrige på hvad der foregår. Den voksne siger, at de er ved at lave "Martins kastanje- bunke", og de andre børn spørger om de må være med. Efter lidt tid er den voksnes rolle reduceret til at holde øje med alle kastanjerne, mens børnene henter flere. Drengen Martin er blevet en del af en gruppe, og hygger sig med sine nye venner. Efter frokost er nogle af kastanjerne væk, og Martin kommer løbende og siger, at de er væk. Den voksne svarer, at han måske kan finde sine kastanjevenner og få dem samlet sammen igen. Straks er drengen videre, og sammen med sine nye venner samles der igen kastanjer.

Hvordan får man nye venner? Hvad kan man lave i denne her børnehave? Tør jeg spørge de andre børn, om de vil lege? Som ny i en børnehave er der mange usikkerhedsmomenter, og i at bryde disse, ligger der et stort læringspotentiale. Den voksne i dette eksempel, er meget bevidst om sin egen rolle. Først som en tæt omsorgsperson der giver tryghed, senere som inspirator og til sidst som guide for den nye dreng. Ved at være bevidst om sin position, giver det barnet mulighed for at blive kompetent på egne handlemuligheder, og derved opnå en læring. Læringen sker ofte samtidig på flere parametre. Barnet stifter her bekendtskab med venskaber, naturen, fordybelse, mod, leg, sprog og glæde. Tilsammen vil disse oplevelser få barnet til at vokse og udvikle sig, og forhåbentlig give nogle erfaringer, som det senere kan benytte i en lignende situation.

Børnefællesskaber

Børnehuset er i sig selv et stort børnefællesskab, hvor børnehavebørn og fritidshjemsbørn møder hinanden og leger på tværs. I hverdagen ses der mange forskellige børnefællesskaber, nogle med få deltagere, andre med mange, og det grundlæggende er, at al leg, dannelse og læring sker i disse fællesskaber. Nogle børnefællesskaber er initieret af de voksne, som sætter en ramme, andre er børneinitieret, og er tilfældigt opstået gennem legen. Børnefællesskaber skal være frugtbare for det enkelte barns udviklingsmuligheder, og derfor er det vigtigt, at de voksne i børnehaven er nærværende i forhold til gruppen, så de kan understøtte gode fællesskaber. Vi arbejder på, at støtte børnene i vise hvem de er, både som det enkelte individ, men også som en gruppe. Fællesskabsfølelsen er vigtig at fremhæve, og det er de voksnes opgave at understøtte børnene i at opleve styrken ved denne følelse. Det er i børnefællesskabet at man møder nye venner, det er børnefællesskabet, man prøver nye roller af, det er i børnefællesskabet, man griner og giver omsorg til andre, og det er i børnefællesskabet, man mærker og bliver sig selv.

Eksempel

Der er startet 4 nye treårige børn i børnehaven, og de leger alle i sandkassen. De leger hver for sig med skovle og spande. I midten sidder en af de ældste drenge, som er ved at grave ind til jordens indre. De små kigger, men bliver stående. Der sidder en voksen på kanten af sandkassen, og spørger den store dreng, hvad han laver? Han forklarer, at hullet skal blive så dybt, at han kommer ind til jordens indre. Pædagogen oversætter til de små, som kommer nærmere, og kigger på det store hul. Pædagogen spørger den store dreng, om de små kan hjælpe? Han siger nej, men de må gerne kigge. De 4 små står nu sammen og kigger. Den voksne spørger, om hun skal hjælpe dem med at grave et andet stort hul. Det vil de gerne, og sammen går de i gang. Der går ikke lang tid før den store dreng også graver sammen med

de små. Han leder og fordeler og siger, hvem der skal grave hvor, og hvor det sand der graves op skal hen. Den voksne sidder og iagttager legen, og er klar til at støtte op om fællesskabet.

Dette eksempel viser et mindre børnefællesskab i en sandkasse. Det viser, at den voksne gør en stor forskel i forhold til at understøtte børnefællesskabet. Gennem legen kommunikerer børnene, og den ældste dreng viser de yngste, hvad man kan opnå. Han vælger også frivilligt at blive en del af fællesskabet, frem for at sidde alene og grave. Børnene oplever, at hvis man arbejder sammen, kan man komme langt, og venskaber kan spire. Så når børnene svare deres kære forældre, at de i dag har leget i sandkassen, så har de faktisk været en del af et børnefællesskab de har øvet sociale kompetencer og legerelationer, de har haft en rolle i et fællesskab, og følt sig behageligt tilpas som en del af flokken.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I børnehaven er vi bevidste om at skabe pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen. En dag i en af vores børnehavegrupper er overordnet en lang række af rutiner og overgange derimellem, som tilsammen danner en hverdag for børnene. Personalet har gennem længere tid arbejdet med at kvalificere alle

disse elementer, så vi tilsammen kan give børnene bedst mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Et pædagogisk læringsmiljø kan have mange karakterer. Nogle er etableret af de voksne som koordinerede planlagte aktiviteter, andre læringsmiljøer er spontant opstået af børneinitierede leg, nogle ligger i de faste rutiner, som kan være samlinger, frokost og garderobe aktiviteter. Når vi pædagoger er opmærksomme på dagens rytme og børnenes perspektiver og samtidig har planlagt strategier, sikrer vi gode vilkår for udviklende læringsmiljøer. De pædagogiske læringsmiljøers indhold, rammer og behov vil altid afspejles af den børnegruppe som børnehaven består af. Grupperne er over tid dynamiske, og det er vigtigt, at de voksne hele tiden har en fornemmelse af gruppens dynamik, så de kan understøtte gode læringsmiljøer. Hvis en børnegruppe efter sommerferien består af mange små børn, er det måske vigtigt at være særlig opmærksom på lige præcis denne gruppes nærmeste udviklingszone. Det kan være i forhold til relationer/venskaber, sprog/kommunikation og måske selvhjulpenhed. Det kan være, at der afsættes ekstra tid til de små i garderoben sammen med en voksen, så der er tid til at øve alt det svære med tøj og sko. Måske ender et læringsrum som dette mere med at støtte venskaber end selvhjulpenhed, men det, at de voksne har organiseret sig, gør, at lige præcis sådan en situation giver mulighed for at inddrage børnenes perspektiv, så der gives mulighed for trivsel, udvikling, læring og dannelse.

En dag i børnehaven byder også på mange børneinitierede læringsmiljøer. Børnenes lege er tit en bearbejdelse af deres oplevelse af virkeligheden, og gennem legen udforskes og undersøges mange facetter i livet. Legen giver et eksistentielt læringsrum, hvor børn får mulighed for at mærke sig selv, og derfor er de voksne meget opmærksomme på at beskytte børnenes leg.

Dagene byder på mange forskellige lege- og oplevelseszoner. Pædagogerne har en særlig forpligtelse til at binde alle disse indtryk sammen, skabe overblik for det enkelte barn og tilbyde et rum for fordybelse. Vi tilbyder et miljø, hvor børnene ses som medskabere og medtilrettelægger af hverdagen og dens indhold. Vi lader os inspirere af deres nysgerrighed, interesser, ideer og virkelyst, og søger på den måde at tilbyde dem en demokratisk forståelse og styrkes følelsen af at være betydningsfuld i fællesskabet. Vi ønsker at de skal komme glade og forventningsfulde, fordi de ved det gør en forskel, at netop de er der, og fordi de ved at vi voksne gør os umage for at finde på spændende og sjove aktiviteter.

Dette fordi vi ved hvilken betydning det har for barnets mestring, selvopfattelse og selvværd.

Fra 7.00 til 17.00 foregår der mange pædagogiske læringsmiljøer. De knyttes an til dagens rutiner og overgange, børneinitierede legeaktiviteter og voksnes styrede aktiviteter. Når de voksne er

opmærksomme på dagens rytme og børnenes perspektiver, og samtidig indbyrdes har strategiske aftaler, så sikre det gode vilkår for tydelige og udviklende pædagogiske læringsmiljøer.

Eksempler på de pædagogiske læringsmiljøer.

- Morgenstunden på legepladsen.
- Modtagelsen af børnene fra forældrene.
- Legen på legepladsen, stuen eller på ture.
- Garderoben
- Samlingen
- Frokosten
- Toiletbesøg
- Oprydning
- Frugt-eftermiddagsmad
- Gensyn med sine forældre.

Dette er blot nogle af de mange læringsrum en dag i børnehaven tilbyder.

Dagens gang i børnehaven:

Alt hvad vi gør skal starte og slutte med et barn.

Allerede når vi tager imod børnene på legepladsen om morgenen, skabes den første kontakt. En god start på dagen afspejler ofte resten af dagen.

Vi lægger vægt på, at barn og forældre altid føler sig velkomne, ved at sige godmorgen og have øjenkontakt med både barn og forældre ved at have en dialog om særlige ting barnet er optaget af.

Vi åbner stort set altid udenfor på legepladsen. Størstedelen af vores børn kommer kl. 8 og vores erfaring er at børnene hurtigere kommer i leg udenfor, enten på eget initiativ, fordi de allerede ser en leg som er i gang, hvor enten de selv byder sig til eller bliver inviteret ind i legen. Vi er opmærksomme på de børn som evt. har brug for vores hjælp til den bedste start på dagen, så vi også får dem ind i legen. Det er vigtigt, at vi ikke oplever et barn der bare står alene. Som forældre er det også lettere at sige farvel til et barn der er i gang med en leg.

Vores uderum er indrettet med mange forskellige legezoner.

- Hyggehjørne med madras, puder og bøger
- Gynge og klatreområdet
- Sandkassen - legehusene
- Legestation med Lego, magneter, biler etc.
- Tegnebord

Ved ni tiden spiser vi hjemmebagte boller og drikker te. De sidste børn møder ind kl. 9.30, hvor de planlagte pædagogiske aktiviteter går i gang. Alt fra tegneværksteder musik, yoga, rytmik, små ture i lokalmiljøet.

I overgangen fra ude til inde hjælper børnene hinanden med af og påklædning og vi er selvfølgelig også en del af dette. Vi prøver at guide børnene til at blive så selvhjulpne som muligt. Vi understøtter børnene med at hjælpe hinanden og støtter dem når det bliver svært.

I vinterperioden, hvor det let kan blive hektisk med 26 børn i garderoben, beder vi eks. fire børn tage deres flyverdragter med ind på stuen, hvor der er mere plads. Her får børnene ro og plads til at hjælpe hinanden. ”De store hjælper de små og de små hjælper de store”. Det handler ikke om at få børnene hurtigt ud på legepladsen, men om at gøre dem så selvhjulpne og livsduelige som muligt.

Vi oplever at de fire børn som sammen tager tøj på, allerede der begynder at planlægge og lave aftaler for det der skal foregå ude på legepladsen.

Frokost:

Vi spiser altid i små faste grupper, som i perioder kan være aldersopdelt eller på tværs af alder (6-8 børn).

De små spisegrupper giver bl.a. plads til at man kan lytte og have små samtaler med hinanden. Vi bruger også spisestunden til noget som ikke skal overstås, men som et vigtigt rum til at kunne hygge og vente

på at alle så vidt muligt er færdige med at spise. De nyder roen og det særlige samvær som opstår under spisningen. Nogle gange læser vi en bog eller sammen digter en historie. Den voksne kan også sætte en samtale i gang om et emne der optager børnene, og på den måde ryste dem sammen på ny. Alle får tale-tid og øver at vente på tur.

Efter frokost går vi på legepladsen. Der leges eller sættes mindre aktivitet i gang. Skolebørnene kommer også fra skole og de leger sammen på legepladsen på tryds og tværs. Vi spiser brød og frugt ved to ti-den. Her læser vi en bog, og snakker ved de små borde vi sidder omkring.

Efter frugt går vi ofte ud igen, men kan også have dage hvor vi vælger at være inde på stuen. Om efter-middagen opfordrer vi til nogle mere rolige aktiviteter. Børnene er trætte efter en lang dag med indtryk. Allerede fra kl. 15 bliver de første børn hentet og vi er meget opmærksomme på at nogle først bliver hen-tet et par timer senere. Vi hygger omkring de børn som er tilbage og sikrer os at det ikke bliver en vente-tid, men en nærværende

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Et godt og trygt forældresamarbejde om barnets trivsel og læring har stor betydning, både for bar-net, forældrene og det pædagogiske personale. Samarbejdet er nøglen til at forstå barnet bedst, og det giver muligheden for se på barnet med flere perspektiver. Under barnets indkøring i børne-haven, er vi optaget af at lære forældrene godt at kende, og få et kendskab til hele barnet familie. Vi ser ofte, at barnet finder tryghed i, at vi, forældre og personale, kender hinanden, og har en god kontakt.

I børnehaven afsætter vi hvert år tid til forældresamtaler om hvert enkelt barn. På disse møder udveksler vi erfaringer omkring barnet. Det pædagogiske personale giver en vurdering af barnets trivsel og udvikling, og sætter måske fokus på nogle særlige områder, som kræver en indsats. Gennem dialog skabes der et fælles fokus, som skal komme barnet til gode.

Vi er bevidste om, at vi oplever barnet i to forskellige miljøer, og vi er altid åbne for at lytte til narrativer om barnet, set fra et andet perspektiv.

Vi har naturligvis en daglig dialog med forældrene i forbindelse med aflevering og afhentning. Vi kommunikerer til forældrene via forældreintra, hvor vi lægger billeder og tekst ud, som viser, hvad vi har været optaget af, og vi ringer sammen med forældrene, hvis der noget, vi skal have opklaret her og nu.

Vi inddrager andre fagligheder i forældresamarbejdet hvis dette er nødvendigt. Det kan være talehørrelærere, støttepædagoger eller psykologer.

Vi understøtter også det uformelle forældresamarbejde gennem vores mange traditioner i børnehaven. Vi mødes til sommerfest på legepladsen, julefesten, og bruger disse arrangementer til at være sammen med familierne i en mere afslappet og festlig atmosfære. Vi afholder løbende forældrekafe samt fælles spisning en gang om året.

Når man har en meget international sammensætning af forældre, altså familier fra mange forskellige lande, giver sproget og sprogforståelsen en ekstra udfordring, når man skal samarbejde. Når vi f.eks. bruger begrebet læring, er der nogle som tænker stringent skolevisdom, noget med tal, bogstaver og læsning. I forhold til disse familier, er vi særlig optaget af at vise dem, hvad vi mener, gennem eksempler fra deres børns hverdag i børnehaven.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn kan være i udsatte positioner af mange årsager. Nogle årsager kan være af permanent karakter, f.eks. fysisk- eller psykisk funktionsnedsættelse. Andre årsager kan knyttet an til nogle specielle her og nu forhold, som f.eks. en sorg over et dødsfald eller en skilsmisse i familien. Man kan være udsat, hvis man er ny i gruppen, eller hvis man føler sig ensom. Der er mange årsager, på mange niveauer og karakterer.

I børnehaven er målet, at alle børn skal opleve trivsel, udvikling, læring og dannelse, også børn i udsatte positioner. Vi arbejder ud fra den tanke, at et godt personligt og fagligt kendskab til de enkelte børn og deres sårbarheder, giver en optimal mulighed for at inkludere dem i vores pædagogiske læringsmiljøer. Det kan være, at et barn kræver en særlig forberedelse på, hvad der kommer til at ske, eller det kan være at rytmikforløbet kræver, at der skal være en voksen tæt på. Eller måske skal det nye barn på stuen støttes i sine legerelationer i form af en særlig aftale om leg i dukkekrogen med et andet barn.

De voksne skal hele tiden vurdere det pædagogiske læringsmiljø, og forholde sig til det med deres faglige indsigt. Hvilke børn er her? Hvad er rammen og skal den ændres? Hvilken position skal den voksne indtage? Hvor er der særligt brug for guidning og støtte? Vi arbejder altid på at finde løsninger i fællesskabet, men er også bevidste om, at nogle børn er så udsatte, at vi skal finde en hel særlig løsning kun for dem.

En del af vores læringsmiljøer er hverdagens faste rutiner, så som frokost, garderoben, samlingen osv. I forhold til disse rutiner og faste overgange, arbejder vi med nogle faste aftaler, som vi oplever, at den aktuelle børnegruppe profiterer af. I de faste aftaler, er de voksne helt klar over deres placering og hvilken støtte der er i fokus. Det kan bestå i faste pladser ved frokosten, hvor børnene er strategisk placeret, eller aftaler om hvor mange børn, og hvilke børn, der må være i garderoben, så det ikke bliver for hektisk.

De pædagogiske læringsmiljøer, skal altid tage udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe, og netop derfor er det et krav til det pædagogiske personale, at de konstant er opdateret på gruppen

og de enkelte børn, så der formår at skabe konstruktive ændringer. Denne opdatering, kræver en stor grad af team- og forældresamarbejde.

Sammenhæng til 0. Klasse

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Året før børnene skal starte i børnehaveklasse, bliver de en del af ældste-gruppen. Ældste-gruppen har et helt år sammen inden skolestart, og i den periode arbejdes der med de begreber, som i sidste ende gør dem modne til skolelivet. Det handler om selvhjulpenhed, sociale relationer, at kunne sige pyt, at være bekendt med redskaberne til at kunne løse konflikter selv, og at have mod til at vise hvem man er.

I hverdagens mange pædagogiske læringsrum benyttes ofte betegnelsen ældste-børn. De er påbegyndt en overgang, og vi øver børnenes evne til at se sig selv i dette nye billede. Det kan være at ældste-børnene hjælper de yngste med regntøjet, eller at nogle ældste-børn får lov til at lege alene i pudrummet, eller at ældste-gruppen er på tur.

Børnehuset er en integreret institution med børnehave og fritidshjem. Børnehavebørnene ser dagligt, hvad der er i vente de kommende år, og vender sig langsomt til livet på et fritidshjemmet. Ud over selve miljøet, så kender de fleste af vores børn også personalet på fritidshjemmet, da de ofte er vikar i børnehaven. Vi forsøger, med disse tiltag, at give børnene en tryk og rolig overgang til skolelivet.

I månederne op til skolestart er de kommende skolebørn nogle eftermiddage om ugen med på fritten. Det gør en helt klar forskel, på den måde er fritten allerede en tryk ramme når skolelivet for alvor starter i august.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Når man som Børnehuset er beliggende i Indre by, er der kort afstand til stort set alt hvad byen tilbyder. Her har vi valgt, at skelne mellem tilbud som vi benytter, det være sig børneteater og legepladser, og så de institutioner/organisationer som vi har en relation til og samarbejder med. Vi er meget aktive i lokalsamfundet

Vi benytter os af hovedbibliotekets kulturtilbud, men bruger det også som et pædagogisk læringsmiljø i forbindelse med højtlesning og sprogstimulering. Vi går ofte derover i små grupper, som enten har samme udfordringer, alder eller interesse, og udnytter dette, til at skabe fællesskaber.

Domkirken besøger vi blandt andet til jul, og hører juleevangeliet til en børnegudstjeneste. Kirken var den der startede Børnehuset tilbage i 1943.

Eks. 1.

Vi bruger byens byrum, - pladser, parker og legepladser

Vi starter med at samle børnene og gør dem klar til turen. Vi starter med at gå til Gammeltorv og Nytorv, hvor vi ser på springvandet og snakker om springvandet, og oplever den måde børnene

ser og mærker springvandet på. Alt efter årstiden vil der være mulighed for, at børnene kan røre og lege lidt med vandet.

Derefter fortsætter vi over på Nytorv, hvor der er lagt et særligt mønster i brostenene, som vi går på line på, og hvor vi kan gå med armene ud til siden i en lang række over pladsen. Vi samler herefter børnene og går over til den Kongelige Ridebane for at se, om hestene er ude, så vi kan se på dem og snakke om hestene.

Herefter går vi ind i bibliotekshaven, hvor der er en græsplæne, som børnene får lov til at løbe rundt på uden sko og strømper, når årstiden og vejret tillader det. Der er også mulighed for at gå over til havespringvandet og kigge på karperne i vandet.

Vi fortsætter over til kanonlegepladsen, der ligger mellem Den Sorte Diamant og BLOX. Legepladsen rummer diverse legeredskaber, som børnene er glade for. Vi fortsætter turen over mod BLOX, der er en legeplads, som er lavet i nogle trin, hvor der er indbygget rutschebane og kravle-net.

Efter børnene har leget sammen ved BLOX går vi tilbage til børnehaven.

Ofte spiser vi madpakker i bibliotekshaven eller på kanonlegepladsen alt efter vejret og årstid.

Det er ikke et mål i sig selv at nå hele turen, men alt efter hvad der optager børnene at skabe spædende læringsmiljø.

Eks. 2.

Tur til Ørstedsparken

Vi starter turen ved at gå over til Israels Plads, hvor man kan gå op af en række trappetrin for at se kirketårnet på vores egen legeplads. Vi fortsætter turen over til en lille legeplads ovre ved Ørstedsparken, hvor der er nogle kravletræer og et klatrestativ og en række gynger. Her har børnene mulighed for at lege sammen. Alt efter vejret og årstiden går vi over til en bakke i Ørstedsparken, vi kalder for "rullebakken", som er en bakke, hvor de børn der vil, kan rulle ned af.

Herefter går vi over til en åben græsplæne, hvor vi laver en række bevægelsesorienteret lege, eksempelvis sækkeløb eller diverse boldspil.

Efter vejret og årstiden spiser vi frokost i parken. Vi benytter os naturligvis også af den bemandede legeplads i Ørstedsparken, og vi har et godt samarbejde med deres personale. Vi har flere gange deltaget i et projekt, hvor børnene var med til at plante planter i plantebokse.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, er det altid den nuværende børnegruppe, som der tages udgangspunkt i. Det kan være, at der pludselig er mange nye treårige, eller at der er en stor gruppe af de ældste piger, og ved altid at have opmærksomheden på gruppen, kan vi også tilpasse børnemiljøet dertil. Det kan omhandle hvilket legetøj der stilles til rådighed, eller hvor stor en grad af frihed der accepteres.

Vi arbejder generelt med mindre grupper, og oplever, at det gavner mange ting. Mindre grupper giver mindre støj, giver ofte bedre mulighed for fordybelse og børnene er ofte mere deltagende, end når de er i den store fællesgruppe.

Vi er lydhøre overfor børnenes ideer og ønsker, og vi tager deres ønsker og input seriøse, og hjælper dem på vej. Det kan være et ønske om nyt legetøj, eller frustrationer over for meget larm.

Vi arbejder ud fra værdier som medbestemmelse og demokrati, og agerer hjælpere når børnene får nye ideer

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I Børnehuset Vor Frue mener vi, at børn opnår den bedste alsidige personlige udvikling i trygge rammer, som over tid indbyder barnet til at se verden fra forskellige positioner. Barnet skal opleve sig som en del af et stort fællesskab, som en del af et mindre fællesskab og selvfølgelig skal barnet også opleve at kunne mærke sig selv og sin selvfølelse i fællesskaberne.

Vi arbejder blandt andet med at organisere børnene i mindre grupper. Det kan være aldersopdelte, eller på tværs af alder. Det kan være drenge eller pige grupper eller blandet.

Vi oplever, at børnene viser mere gåpåmod når de er i mindre og trygge grupper. De viser engagement og aktiv deltagelse i legen, og som vi skrev i det pædagogiske grundlag, oplever vi legen, som barnets måde at bearbejde verden. Det er igennem legen at børnene udvikler de kompetencer, som på sigt gør den livsduelige.

Vi mener, at den børneinitierede leg, er med til at bearbejde børnenes her og nu oplevelse af verden, og de følelser der følger med, hvorfor vi netop værner om denne form for leg. Det kan være rollelege eller en fantasileg i sandkassen.

Vi arbejder selvfølgelig også i andre situationer mere rammestyrket, og det kan f.eks. være et madprojekt, en emneuge eller en voksenstyret fælles leg, fodbold, stå-trold eller et projekt med frossen vand. Disse lege rummer tit det store fællesskab, og kommer til at virke som inspirator i de små og mere børnestyrede fællesskaber.

Når vi har børnene i vores varetægt i mange timer hver dag, så er det vigtigste udgangspunkt for den alsidige personlige udvikling, at børnene oplever at få den omsorg de grundlæggende har brug for. Vi arbejder på at alle børn oplever det nærvær og får den omsorg, som gør den videre udvikling muligt.

- En anerkendende tilgang til børnenes følelser, reaktioner og handlinger. Medansvar og medbestemmelse
- Fokus på selvhjulpenhed, selvværd, selvtillid og følelser
- Tid til det enkelte barn i situationen – lytte, være nysgerrig, tilgængelig, så vi møder barnet hvor det er, og støtter efter individuelle behov. Alle børn mødes som det unikke individ de er.
- Normkritik- lige vilkår for børnenes individuelle udvikling. Alle børn ses lige værdige.
- Følger barnets spor og interesser, og bruger dem både i en social og personlig kontekst.

- Bruger det levende sprog til at give børnene hjælpesætninger som, stop, må jeg være med, undskyld. Det hjælper barnet til at reflektere over egen handlinger og måder at tackle de forskellige situationer. Det forpligtende fællesskab, børnene som medskabere af børnemiljøet.
- Hjælp til at regulere deres udtryk -eks øve sig i at fejle, grine sammen og prøve igen
- Guider, opfordrer og støtter børnene til at prøve nye ting, øve sig- også på det der er svært.
- Vi stiller os aktivt til rådighed for børnenes lege og aktiviteter både i større og mindre grupper, for at styrke fællesskabet.
- Alle børn mødes med åbne arme, smil og glæde - Vi ønsker at alle skal opleve følelsen af at høre til og være værdifuld for og i fællesskabet.
- Vi giver børnene passende ansvar, særlige roller og opgaver så de føler sig set, hørt og betydningsfulde
- Vi øver fordybelse i takt med barnets udvikling og alder eks ikke selvvalgte opgaver, længerevarende spil og regellege, hvor barnet skal fastholde fokus på aktiviteten i et passende tidsrum.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Mennesket er ikke en ø, og vi tror på, at det er i relationen til andre, at vi udvikler og forstår os selv, samtidig med at vi mærker styrken og glæden ved fællesskabet.

Vi arbejder med mange gruppekonstellationer, men har erfaring med, at børnenes sociale udvikling spirer bedst i de små grupper. Når børnene er i de små grupper med en nærværende voksen, har den voksne mulighed for at understøtte læringsmiljøet i sådan en grad, at det gør, at børnene lærer at mærke sig selv, øver evnen til at føle empati og øver den gode dialog. Det er ikke kun de yngste børn som øver sig, men vi oplever, at vi over for de små børnehavebørn, skal være guidende, og spejle dem, så vi hjælper dem med at forstå verden.

Når man får lov til at øve sin medindflydelse og deltagelse i de små grupper, oplever vi også, at børnene har mere mod på at prøve det af i det store fællesskab.

Særligt børn i udsatte positioner, kan have svært ved at knække koden til fællesskabet og den sociale udvikling. Her er vi særligt forpligtet til at hjælpe barnet med at oversætte og inkludere dem i fællesskabet. Igen er det den nærværende og trygge voksne, som her kan være nøglen til fællesskabet. Den voksne hjælper de andre børn til at rumme det udsatte barn, og hjælper det udsatte barn til at holde udfordringerne ud. Gennem anerkendelse og guidning vil barnet i den udsatte position få mulighed for at udvikle sin sociale udvikling.

Når man går i vores børnehave, så vil man hver dag arbejde med social udvikling. Der er mange ting, som vi mere eller mindre ubevidst gør, som har indflydelse på en sociale udvikling. Børnene løser konflikter, de står i kø, de forhandler i deres lege, de har medbestemmelse, de oplever venskaber, de får omsorg af voksne og børn, de griner, de græder og de har en fest.

Vores anerkendende pædagogik arbejder for at børnene skal kunne mærke sig selv, men i særdeleshed også på at de gennem deres sociale udvikling lære at se fællesskabet som en bærende følelse i en stor og foranderlig verden.

- Vi leger voksenstyrede fælleslege
- Vi har fokus på retfærdighed at kunne vente, lytte og dele
- Vi bruger regellege for at hjælpe børnene til at navigere i fælles aktiviteter
- Vi arbejder med at læse hinandens udtryk, ved at sætte ord på, og på den måde udvikle empati
- Opdeling i mindre grupper, så vi har mulighed for at skabe tættere relationer.
- Samlinger så alle børn kan ses og høres.
- Børnene opfordres til at hjælpe hinanden ved konflikter, og hvis nogen har slået sig.
- Vi har fokus på kammeratskab som begreb i hverdagen. Eks på klatrestativet, her opfordres børnene til at hjælpe hinanden med mod- turde klatre lidt højre op, gynge højt på gyngen, gå på line, kaste og spille med bold.
- Vi arbejder bevidst med at fremhæve det enkelte barns ressourcer og styrker i hverdagen. Ligesom vi italesætter at nogle er supergode til noget og andre til noget andet. Her spejler vi også de voksne.
- Vi laver yoga og musik og derigennem kommer vi tæt på hinanden
- Vi arbejder med dialogisk læsning i mindre grupper

- Medbestemmelse/medansvar for vores aktiviteter – børnedemokrati.
- Vi tror på den gode hensigt bag hver handling, og på det gode i alle. Vi er forskellige og styrken er at se ressourcerne i hinanden. Alle er vi vigtige og uundværlige brikker i fællesskabet - at føle sig værdifuld.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I Børnehuset arbejder vi ud fra den tanke, at barnet gennem sin sprogtilegnelse får mulighed for at forstå sig selv og den omgivne verden bedre. Et gennemgående træk i vores pædagogiske organisering er, at vi ofte er opdelt i mindre grupper, hvilket vi mener, understøtter pædagogernes mulighed for at støtte og hjælpe børnene med kommunikation og sprog. Dette kan være gennem dialogisk læsning, konfliktløsning, sang og rytmik, samtaler og fjollerier. De små grupper giver børnene mod til at turde udtrykke sig i et fællesskab, giver mod på dialogen og mulighed for at definere sig selv i forhold til de andre. Der kan være sproglige rollemodeller som går forrest, og inspirere de andre børns sprog.

Vi øver sproget gennem hverdagens mange begivenheder. Nogle af læringsmiljøerne opstår gennem børnenes leg, nogle gennem voksenstyrede aktiviteter og andre med udgangspunkt i

hverdagens overgange og rutiner. Når vi er tæt på legen, børnenes dialog, kan vi gå ind og understøtte det enkelte barns udtryk og hjælpe dem til at blive forstået og forstå.

Vi er optaget af, at børnene oplever sig spejlet og forstået. Det 3 årige barn med et mindre udviklet sprog, skal ikke føle sig forkert, blot fordi de ikke kan udtrykke sig lige så godt verbalt. Vi oplever, at en anerkendende tilgang til barnet, hjælper barnet til at tro på sig selv, og giver barnet mod til at forsøge at udtrykke sig. Vi arbejder med at spejle det nonverbale sprog, og hjælper børnene med at sætte ord på det de udtrykker med øjne, smil eller gråd.

Vi synger mange sange, og laver sange med børnene som tager udgangspunkt i vores hverdag. Børnene oplever, at deres hverdag og oplevelser har værdi ved at vi synger sange der omhandler dette. Det kan være sange om venner, om biler, om julen osv.

Sproget er en af billetterne ind i fællesskabet, og i rigtig mange børnefællesskaber er sproget omdrejningspunktet. Sproget udtrykker fantasien og retningen i legen, sproget bearbejder relationerne og forhandlingerne. I mange af børnenes interaktioner med hinanden bruges sproget, hvilket medvirker til at udvikle en større forståelse af sig selv, de andre og fællesskabet.

- Sange og sanglege.
- Dialogisk læsning.
- Rim og remser
- Spil, vendespil billedlotteri og andre spil
- Dialog med børnene under leg, måltider og andre rutiner
- Sætte ord på handlinger, følelser.
- Udvide børnenes ordforråd igennem gentagelser og andre synonymer
- Give børnene hjælpesætninger til at komme ind i legen.
- At udvide konstateringer ved at forklares.
- Være opmærksom på at vi som voksne taler tydeligt og nuanceret.
- Tilbyder redskaber i øjenhøjde som inviterer ind til dialog – legetøj, bamser, billeder, bøger mm.
- Tilrettelægge aktiviteter og lege i små grupper. Fokus på turtagning og UGL'e strategien – (holdUdkig – Giv tid – Lyt. Barnet viser vej i kommunikationen og den voksne holder udkig

efter en åbning til dialog og giver barnet tid. Viser barnet at vi lytter ved at læne os interesseret mod dem / øjenkontakt)

- Bevidsthed om kommunikation. Alle får tid og plads til at udtrykke og ytre sig.
- Vi er rollemodeller og skal være med til at benævne og italesætte børnenes initiativer, følelser og aktiviteter. Her kan man spørge om alt og må rigtig meget.
- Vi er opmærksomme på vores kropssprog, Vi gestikulerer, artikulerer og er tydelige.
- Vi snakker om dagens aktiviteter, hvad vi allerede har lavet og om hvad der skal ske. Dette også for at forberede dem. Hvilken dag er de ti dag. Hvem mangler vi i dag og hvorfor Ec.t
- Vi arbejder for, at børnene kan forstå sig selv, mærke deres følelser inden i sig selv og lærer at kommunikere det ud ved at sætte ord på.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Kroppen og sanserne står i første række når det handler om at erfare den verden vi lever i. Nogle børns sanser reagerer voldsomt på de oplevelser der opleves i børnehaven, andre børn virker til at være mere robuste. Men fælles er det, at kroppen reagerer og fortæller barnet noget om dem selv.

Børn reagerer forskelligt, og vi forsøger gennem en anerkendende tilgang, at udfordre barnets krop, sanser og bevægelse ud fra tanken om nærmeste udviklingszone. Når vi laver fælles bevægelseslege, forsøger vi at rumme børnenes forskelligheder. Nogle børn drøner ud over stepperne, andre har brug for en hånd, en tryk relation for at turde gå med. Vi bruger bevægelseslege og bevægelse generelt til at danne positive erfaringer med fællesskabet.

Vi forsøger at etablere læringsmiljøer der understøtter fornemmelser for ro, høj puls, finmotorik, grovmotorik, vildskab og flow. Mange af disse miljøer opstår af sig selv gennem børneinitieret leg, andre gennem voksenkoordinerede aktiviteter og rammesætninger.

Børn oplever gennem deres leg. Vi ser børn lege i sandkassen, hvor der arbejdes med at grave huller, formes fine kager, vi ser en fangeleg med høj puls og et perlebord med dyb koncentration. Der bages boller i køkkenet, og duften spredt sig i huset. Børnene påvirkes konstant. De voksne hjælper børnene med at gøre dem opmærksomme på, hvad der sker med kroppen, når man f.eks. er forpustet. Mærker hvordan hjertet banker eller at ro er rart. Eller omsætter duften af nybagte boller, til en forventningsglæde over noget lækkert er i vente.

Vi arbejder med de små grupper, som kan opdeles på kryds og tværs. Nogle gange er det de ældste, som øver yoga, andre gange de yngste der danser til "Avra for Laura". Vi bruger årstiderne til at erfare forandringerne i vores lille verden, leger med vand om sommeren og kælker om vinteren. Kulde, varme, regn og blæst. Når børn gennem bevægelse og leg møder hinanden og glæde opstår, mener vi, at det er en positiv indgang til nye venskaber, læring og relationer.

- Legepladsen er indrettet med mange udfordringer klatrestativ, gynger, balancebaner, cykler, boldspil og løb.
- Voksenstyrede aktiviteter
- Selvhjulpethed som gradueres efter alder og udvikling
- Sange og fagtelege
- Bevægelse, løbe, hoppe, gå, gyng, danse, gå på trapper.
- Finmotorik, tegne, klippe, spisning, perler etc.
- Toiletbesøg
- Konstruktionslege, Lego, magneter, klodser etc.
- Skovture
- Temauger med sanser oplevelser, madmodig, berøring og ansigtsmaling
- Mærke efter sult, tørst, varme, kulde – de voksne skal anerkende og italesætte / understøtte der hvor barnet endnu ikke mestrer den konkrete følelse.
- Krop og sjæl hænger sammen – fysisk velvære giver psykisk velvære.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Natur, udeliv og science fylder helt naturligt en stor del i vores børnehave. For børnene er naturen og udelivet en velkendt og tryk ramme om deres hverdag. Børnene møder naturen og udelivet gennem byens parker og legepladser og når de er på ture i skoven og ved stranden.

Vi oplever, at naturen og udelivet ofte er en ny verden for det nye barn i institutionen, men ser også, at de hurtigt tilegner sig kompetence som gør, at de bruger denne verden som en ny inspirationskilde.

Naturen tilbyder mange forskellige læringsmiljøer. Det kan være helt overvældende for børnenes sanser, når man følger naturens gang på tæt hold. Det giver også mulighed for fordybelse, når vi iagttager sneglene, insekterne, eller er på jagt efter kastanjer på legepladsen.

Der hviler en særlig opgave for det pædagogiske personale i forhold til at åbne børnenes øjne for denne nye verden. For mange af vores børn bliver udemiljøet blot endnu en arena, som sætter rammen om leg, dannelse og børnefællesskaberne. Pædagogerne sætter gennem naturens årshjul en ramme for de oplevelser og mulige læringsmiljøer, som børnene kan møde. Inden for den ramme folder hverdagens pædagogik sig ud, og understøtter det pædagogiske grundlag.

Naturen sætter gang i rigtig mange refleksioner hos både voksne og børn. Nysgerrigheden gør, at vi alle undersøger vores omkringliggende verden, og gennem disse undersøgelser begriber vi verden på ny. Vi undersøger vandet, som både kan fryse og tø. Vi finder orme og ser hvad de spiser. Vi leger i regnvejret, og søger skygge for solen.

Vi elsker udelivet, og sammen med børnene taler vi om, hvordan vi passer på naturen. Vi samler skrald og får derved en fornemmelse for, hvad der kan nedbrydes i naturen og hvad der ikke kan.

- At være ude i alt slags vejr -at mærke efter og sætte ord på blæst, vådt, varme og kulde
- Bruge årstiderne, hvordan forandrer naturen sig, vi bruger skov, strand, nærmiljøet.
- Kravler i træer, leger med vand og sand.
- Laver bål, kigger på småkravl, bygger huler, tæller dyr....
- Vi forvandler naturen til små kunstværker
- Vi siger pyt når vi bliver våde og snavsede.
- Følger børnenes spor og det de er optaget af her og nu.
- Laver mad som vi høster både i foråret og efteråret. (Bager, sylter)

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi oplever, at kultur opleves og erfares i mange forskellige former i vores børnehave, og vi tror på, at vores opmærksomhed på forskellige læringsmiljøer danner grund for denne diversitet i kulturoplevelser.

Når børn bearbejder og fortolker deres hverdag, så oplever vi, at de er i gang med en kulturel skabelse og fortælling. Når børnene i sandkassen leger ”den store bagedyst”, og pynter deres sandkager med hvad de nu finder, og servere kager for de voksne, så ser vi børn der gennem kulturelle udtryksformer er kunstnerisk skabende. Fantasien hjælper børnene til at lege, og gennem legen oplever vi, at børnene udtrykker sig kulturelt.

Børnene bliver dagligt påvirket af den pædagogiske ramme i børnehaven. Der synges sange, både dem der giver et fællesskab med hele den danske og tyske sangskat, og andre sange som vi skaber sammen med børnene til, at understøtte en særlig årstid eller en begivenhed.

Vi vægter også, at børnene har adgang til forskellige materialer, så de ikke begrænses i deres udtryksmuligheder. Der ligger sakse, papir, lim, farver fremme, og har de brug for andet, oplever de, at de voksne støtter deres skabende proces, og hjælper dem på vej.

I børnehaven ses mange børn bruge naturens materialer som rekvisitter i deres lege. Igen er fantasien den bærende skabende kraft, og gennem denne, kan pinde både være tryllestave, sværd, Ninjago figurer og meget mere. Læringsmiljøet fordrer, at børnene kan udtrykke sig og være skabende mennesker. Når den børneinitierede leg understøttes og anerkendes, oplever børnene sig som kompetente skabende og udtryksfulde mennesker, som behandles ligeværdigt med den voksne.

Vi har en lang række af traditioner i børnehaven, som går fra kulturelle højtider, forældrearrangementer og tilbagevendende børnearrangementer. Vi oplever disse traditioner givende i forhold til fællesskabet. Vi mødes omkring traditionen, og får en fælles forståelse og oplevelse af den. Det kan være julen, fastelavn, farvel-fest for de ældste eller måden vi fejre alle børns fødselsdag på. Vi benytter de forskellige kulturelle udtryksformer til at understøtte mange forskellige læringsrum og læreplanstemaer. Højtælæsning som et kulturelt indtryk, er et samlingspunkt hver dag, og gennem den dialogiske læsning, skabes måske forståelsen for et eventyr af H. C. Andersen, samtidig med at det understøtter sprog og kommunikation.

Vi oplever et forældresamarbejde, som understøtter børnehaven læringsmiljøer. Børnene bringer deres oplevelser med hjem, og tager andre med i børnehaven igen. Vi oplever en dialog mellem børn, forældre og det pædagogiske personale, som i sidste ende hjælper os alle med at udvide vores kulturelle horisont.

- Kreative og kulturelle aktiviteter, teater, museer, biblioteket, film og højtælæsning.
- Stor mangfoldighed og plads til alle uanset baggrund.
- Børn spejler sig i hinanden og i de voksne. Vi er alle kulturbærere og vi danner kulturen i fællesskabet. Man behandler andre som man også gerne selv vil behandles., altså ligeværdigt.

- Blik for de små legefællesskaber og anerkendelsen af deres store værdi. Dom voksne understøtter vi dette med at gå foran, bagved, ved siden af i både børne og voksen initierede aktiviteter.
- Traditioner, højtider og kulturelle begivenheder, Kirkejul, Fastelavn, Påske, Lanternefest, Lucia, Halloween. Vi har en stærk kultur og stolte traditioner.
- Snakker åbent og nysgerrigt om vores forskelligheder, hvad vi tror på, hvordan vi bor og lever og hvad vi spiser.
- På børnenes initiativ, taler vi om det der er anderledes -følger deres spor og skaber rummelighed for andre perspektiver og et åbent sind.
- Udstiller og fremhæver børnenes kreative processer og kunstværker.
- Dialog om den mangfoldighed vi møder. Det kunne være når vi er på tur, hjemløse og andre som børnene ikke direkte kan spejle sig i.
- Altid tilgængeligt materialer, så børnene kan udfolde deres kreativitet, tegneredskaber, saks, garn, perler, karton, papkasser, lim, papir, farver, tuscher, kridt osv.
- Synger sange både til samling, ude på legepladsen og når vi er på ture.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Når vi arbejder med børns udvikling, læring, trivsel og dannelse, er det en foranderlig størrelse, som er betinget af børnegruppens sammensætning, alder og udviklingstrin. Evaluering af det pædagogiske arbejde, er derfor en forudsætning for at målsætte og optimere den pædagogiske indsats i vores hverdagspraksis.

Det er altid lederens opgave at afsætte tid og rum for faglig refleksion, arbejdet med evaluering og dokumentation. Min egen ledelsesfilosofi er altid at gå foran med det gode eksempel. Dvs. at jeg aldrig kaster medarbejderne ud i noget jeg ikke selv mestrer. Når arbejdsopgaver er nye eller anderledes afprøver vi i fællesskab, det giver gejst, mod og god energi til efterfølgende at stå på egne ben.

I Børnehuset bruger vi team- og medarbejdermøder til at drøfte enkelte børn/børnegruppens behov og hvilke kompetencer, aktiviteter og udviklingsmål vi skal bringe i spil, for at understøtte barnets/børnegruppens læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Vi har arbejdet med Aktionslæring som metode, den passer godt til vores medarbejdergruppe, fordi den både kan bruges til her og nu indsatser og samtidig er dynamisk ift. mere langsigtede forandringer af praksis.

Aktionslæring handler om at skabe forbedret pædagogisk praksis på baggrund af ny faglig viden samt en hypotese om udviklingsbehov i egen praksis.

I hverdagen arbejder vi med skemaet "børn i samspil" og har også anvendt "legemanuskripter", hvor der bygges et stillads op om børnenes legefællesskaber, rekvisitter, temaer, faste vendinger. Vores tid og ressourcer er knappe og derfor er det afgørende for os, at eventuelle nye evalueringsværktøjer er let tilgængelige og overskuelige.

Vi er meget opmærksomme på at dokumentation gør det lettere at se synlige tegn på udvikling og at evaluering er et fixpunkt for justering af vores målsætninger. Det er uundværlige redskaber i vores kontinuerlige og systematiske arbejde med læreplanens målsætninger. Med en stærk evalueringskultur sikrer vi at vi udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø i vores dagtilbud.

Pædagogiske fokusområder:

Kommunikation og sprog

Sprogindsats gennem de voksenstyrede aktiviteter i mindre grupper hvor vi lader os inspirere af

"Sprog i samspil" og "Børn i samspil", som begge er et sprogpædagogisk redskab. Vi arbejder med turtagning, være i øjne og gulvhøjde. Fokus på at inddrage børn som grundet sprogvanke-ligheder kan stå i periferien af børnefælleskabet. De voksne vil alt efter børnegruppen sammen-sætning, udviklingsniveau eller udfordringer, deltage med observerende, deltagende eller guidende fokus. Vi har en særlig fokus på vores to-sproget børn med afsæt i deres modersprog og hvordan vi kan styrke dansk/tysk, så de kan gøre sig forståelige på begge sprog. Dette med blik for at styrke deres individuelle relationer. Se vores sprog koncept.

Legemanuskripter

Vi ønsker at arbejde mere med legemanuskripter. Her arbejdes der systematisk i mindre grupper af 3-4 børn, altid med et barn i gruppen, der er udsat i børnefælleskabet for at styrke barnets po-tentiale ift. at kunne bidrage og indgå i de børneinitieret lege. Forskning viser, at moderat børne-centreret vokseninvolvering i leg bidrager mest til børns fremtidsholdbare læring og udvikling af såvel legekompeterencer som faglige kompetencer.

Normkritik

I børnehaven har vi en mangfoldighed af familier, der alle lever i præcis den konstellation, der passer til dem, og opfylder deres drømme og ønske om et kærlighedsfuldt, meningsfuldt og ind-holdsrigt familieliv. Vi har derfor fokus på at udvide både vores egne, men også børnenes be-vidsthed ift. både det enkelte individ og familie. Vi ønsker at blive bevidste om og udfordrer den stereotype forestillinger om køn, familie handicap m.m

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi vil løbende dokumentere og evaluere vores fokusområder på vores team- og medarbejdermø-der i de kommende to år. Vi vil afholde en pædagogiskdag, hvor vi går i dybden med det vi er op-taget af pædagogisk ift. den aktuelle børnegruppe. På alle vores møder gælder det at vi vil ju-ster, sætte nye mål eller udvælge nye fokusområder, fordi kontinuerlig pædagogisk dokumenta-tion af sammenhængen mellem læringsmiljøet i børnehaven og børnenes trivsel, dannelse, læ-ring og dannelse, bliver meget tydelig i disse processer. Fremadrettet vil vi arbejde i halvårs inter-valler, så læreplanen forbliver et pædagogisk levende og praksisorienteret værktøj.

Den samlede evaluering

November 2023

Vi har igennem vores evaluering og med de pædagogiske læreplan i centrum, klart kunne se, at der er flere elementer der skal være til stede for at kunne gennemføre et godt læringsmiljø.

- Relationer børn og børn imellem.
- Relationer til de voksne
- De voksnes viden om læring om de læringsmiljøer der tilbydes
- De fysiske rammer, den viden om læringsmiljøet de voksne deler og sparrer omkring.

Når vi kigger indad synes vi faktisk at vi er på rette vej – Kammeratskab og fællesskaber er vores primære omdrejningspunkt i vores daglige praksis. Vi har en skøn legeplads og et lokalmiljø, som gør det muligt at danne mangfoldige relationer på tværs at ture og ikke mindst de små grupper som vi altid arbejder med. Det gør det også muligt for de voksne at have relationer samt en mulighed for at kunne observere alle børn.

Vores selvevaluering skaber en ramme for den pædagogiske faglighed i Børnehuset, hvor vi igennem dialog og sparring har fået indblik i egne forståelser af praksis, og hvor vigtige disse meningsudvekslinger er, for den fælles forståelse af pædagogisk praksis hos os. Vi har anvendt ”Redskab til selvevaluering” som og set efter ”tegn” som et evalueringsredskab. Vi har i vores arbejde med punktet ”tegn”, set tegn som: Glade børn, selvværd, at turde prøve noget nyt, nye børne- og legefællesskaber, samhørighed, venskaber, nysgerrighed og børneinitiativer. Vi arbejder med alle fokuspunkter, men har indtil nu haft en ”skjult dagsorden” med temaerne: Krop, sanser og bevægelse og social udvikling, hvor nøgleord som medbestemmelse, tilrettelæggelse af aktiviteter og samspil mellem børn går igen. Fokus har været på lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaberne i Børnehuset, og vi har som pædagoger fået en større viden om dette, og om hvordan vi vil arbejde videre med den styrkede læreplan blandt andet igennem vores daglige rutiner og struktur.